

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-541/22-E

Název	Základní škola a mateřská škola Hradec nad Svitavou, okres Svitavy
Sídlo	569 01 Hradec nad Svitavou 496
E-mail	skolahradecns@skolahradecns.cz
IČ	71 009 388
Identifikátor	600 100 499
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Eliška Hartmanová
Zřizovatel	obec Hradec nad Svitavou
Místo inspekční činnosti	Hradec nad Svitavou 496
Termín inspekční činnosti	12. 4. a 2. až 4. 5. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola a mateřská škola Hradec nad Svitavou, okres Svitavy (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny.

V základní škole se vzdělávalo v devíti třídách 160 žáků z celkové kapacity 320 žáků. Naplněnost školy je od předešlé inspekční činnosti téměř totožná. Škola poskytuje podpůrná opatření 31 žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Výuka je vedena podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Škola pro spokojené a zdravé žáky*.

V mateřské škole ve dvou věkově smíšených třídách bylo zapsáno 54 dětí (dvě volná místa). Z tohoto počtu bylo 18 dětí v posledním ročníku před nástupem do základní školy a jedno s odkladem povinné školní docházky. Vzdělávání probíhá podle školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání *Jen se děti rozhlédněte, co je krásy na tom světě*.

Činnost školní družiny se probíhá ve dvou odděleních. Přihlášeno bylo 50 žáků, kapacita je naplněna. Zájmové vzdělávání je vedeno podle *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu*.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy stanovila novou srozumitelnou koncepci směřující k dalšímu rozvoji školy. Postupně se snaží naplňovat stanovené cíle rozvoje pro jednotlivé oblasti, ve kterých zohledňuje potřeby a podmínky školy. Obměny pedagogického sboru využila k vybudování týmu, který s ní sdílí vizi o směřování školy. Styl řízení je vstřícný, zaměstnanci mají možnost účastnit se plánování a podílet se na chodu a vývoji školy. Přenos informací mezi školou, zřizovatelem, zákonnými zástupci dětí a žáků i širší veřejností je funkční. Od minulé inspekční činnosti se podařilo nastavit jasná organizační pravidla jednotlivých pracovišť a kontrolní činností zajistit plnění povinností zaměstnanců. Některé kompetence ředitelka školy přenesla na svého zástupce a novou vedoucí učitelku mateřské školy, řízení činnosti školní družiny si ponechala.

Podle potřeby jsou ve škole při provozních poradách projednávány aktuálně vzniklé situace a organizační záležitosti. Jednání pedagogické rady probíhají odděleně, občas se ředitelka školy účastní jednání v mateřské škole. Hospitační činnost zde zajišťuje vedoucí učitelka i ředitelka školy, zápisy dokládají další doporučení. Dílčí nedostatky jsou ještě v činnosti ustavených metodických orgánů v základní škole, kterou částečně ovlivnilo období distanční výuky. To platí i pro předávání zkušeností, námětů a spolupráci učitelů formou vzájemných hospitačních. Vhodné je do hospitační činnosti zapojit i novou výchovnou poradkyni (speciálního pedagoga) a vytvořit jí při mnoha vykonávaných činnostech k tomu vhodné podmínky. Poskytovaná zpětná vazba pedagogům by tak přispěla k obohacení výuky, zejména na druhém stupni.

Přes výrazné personální změny se pedagogický sbor stabilizoval. Vzdělávání je vedeno kvalifikovanými pedagogy, část výuky na druhém stupni s jinou odborností nebo se zkušeností s výukou na vyšším stupni škol (např. matematika, český jazyk, přírodovědné předměty a výchovy). Méně vhodný didaktický přístup k výuce na daném typu školy by bylo dobré ovlivňovat vhodnými nástroji. Specializované činnosti vykonávají koordinátoři s absolvovaným dalším studiem. Zdvojnásobil se počet asistentů pedagoga (celkem šest). Další vzdělávání pedagogických pracovníků je vedením školy podporováno, četnost se zvýšila. V základní škole jsou získané znalosti a dovednosti ve výuce využívány v různé míře. Pro další období je vhodné volit vzdělávací témata se zaměřením na aktivní metody a formy práce, formativní hodnocení a kooperativní výukové činnosti. V mateřské škole pak více promyšlet účelnost výběru témat a přínosem pro rozvoj vzdělávání .

Z hlediska dlouhodobých záměrů školy ředitelka klade důraz na zlepšování materiálních podmínek, a to s významnou podporou zřizovatele. Postupný rozvoj v této oblasti je zcela zřejmý. Venkovní areál byl nově osázen zelení, ve třídách slouží pro výměnu vzduchu

rekuperační jednotky, úpravou podlahových povrchů se zvýšila bezpečnost a estetický vzhled prostředí. Prostředky ICT techniky výrazněji rozšířily možnosti rozvoje digitálních kompetencí žáků i učitelů v době online výuky, v hodinách informatiky i v dalších předmětech. Jejich kvalita má různou úroveň, doplňování a obměna této techniky probíhá postupně. V části hospitovaných hodin měli žáci možnost pracovat v moderní odborné učebně chemie a fyziky s dotykovými tablety. Ta je dobře vybavená i pomůckami. Významným obohacením v obou třídách mateřské jsou pracovní stoly pro polytechnickou výchovu a interaktivní tabule rozšiřující pestrou nabídku činností. Nový nábytek zohledňuje výšku dětí.

K rozvoji pohybových dovedností dětí a žáků přispěly nové herní prvky na školní zahradě, které jsou ale často využívány velkým počtem dětí a někdy i žáků najednou. K jejich klidnějšímu využití by přispěla jasně nastavená pravidla. Negativem jsou prostorové podmínky pro školní družinu. Její činnost probíhá ve dvou částech velké herny, ale i ve školní cvičné kuchyňce v její blízkosti a v části přilehlé chodby. Celkově prostředí přes dílčí dovybavení příliš nepodporují účinnou relaxaci žáků po vyučování. Problematický je stav povrchu venkovního hřiště, žádoucí je jeho obnova. Ve škole je k dispozici nový výtah pro pohyb osob s omezenou schopností pohybu. Prostor školy včetně školní jídelny je příjemné, upravené a doplněné výtvarnými pracemi dětí a žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Plánování týdenní vzdělávací nabídky v mateřské škole vychází z integrovaných bloků školního vzdělávacího programu, které vytvářejí její základní rámec. Uskutečňovaná hodnocení realizovaných týdenních aktivit dokládají dosahování dílčích cílů a kompetencí. Závěry pro další vzdělávací aktivity dětí nejsou dále stanovovány.

V průběhu sledovaných činností si děti vytvářely základní povědomí o širším přírodním, kulturním i společenském prostředí. Ranní činnosti probíhaly zcela ve shodě se současnými trendy předškolního vzdělávání, včetně průběžně zařazené svačiny. Výchovně vzdělávací záměry byly realizovány s využitím spontánních činností, nabízeny byly pestré, různorodé aktivity, kterých se děti účastnily podle svého zájmu. Po ukončení těchto činností zvukovým signálem (triangl) byly další aktivity realizovány hlavně frontálně, kdy již děti neměly možnost výběru a plnily úkoly podle pokynů učitelek. Ty zohledňovaly vzdělávací potřeby a možnosti jednotlivých dětí, ale spíše nahodile, bez patrného cíleného působení vycházejícího z pedagogické diagnostiky. Zařazované hudební a hudebně pohybové aktivity zvyšovaly zájem a pozornost dětí, a to často ve veselé atmosféře. Průběžně byly denně zařazovány kolektivní logopedické chvílky formou gymnastiky mluvidel, dechových cvičení apod. Při stravování a samostatném pohybu v prostoru mateřské školy byla ve velké míře podporována samostatnost a zodpovědnost dětí. V průběhu dne bylo uplatňováno a vyžadováno dodržování společenských pravidel, zdvořilé chování a šetrné zacházení s hračkami a pomůckami. Učitelky po celý den děti pozitivně motivovaly a chválily. Projevy a výkony dětí oceňovaly, částečně je vedly i k sebehodnocení. K efektivnímu formativnímu hodnocení docházelo jen v malé míře, dětem byla málo poskytována konkrétní zpětná vazba k jejich vzdělávacímu pokroku. K hodnocení a sebehodnocení byla využívána pouze jedna forma, a to hodnoticí kruh. Při větším počtu dětí je tento způsob časově náročný a ne zcela efektivní.

Ve věkově smíšených kolektivech se děti v přirozených situacích učily správnému sociálnímu chování, rozvíjely pozitivní a respektující vztah k druhým a starší děti ochotně pomáhaly mladším. Ve vztazích mezi dospělými a dětmi se projevovала vzájemná důvěra, zdvořilost a pomoc.

Společným znakem hospitované výuky na obou stupních v základní škole byla klidná pracovní atmosféra a dodržování pravidel chování a komunikace. Žáci pozorně naslouchali a odpovídali na otázky, zřídka kdy se sami zapojovali do diskuse a vyjadřování vlastních názorů. Vzdělávání na prvním stupni bylo promyšlené, metody a formy výuky podporovaly dosažení vzdělávacího cíle. Občas bylo možné sledovat využití postojových hodnot, zejména při týmové práci. Častěji bylo oznámeno téma hodiny a její struktura, méně zřetelně očekávání od žáků. Výuka měla převážně činnostní charakter, žáci pracovali s různými obrazovými pomůckami, které jim usnadňovaly pochopení a procvičení učiva. Časté byly aktivity mimo lavice, občas u interaktivní tabule nebo v komunikačním kruhu. Některé učební situace vyvolaly cílenou a zajímavou diskuzi, ve které žáci měli dostatek času pro svá vyjádření nebo uplatnění dovedností základů programování. Příležitost pro zlepšení je v zařazování krátkých relaxačních nebo pohybových chviliek a sledování a případná korekce správného sezení i psaní.

Výuka na druhém stupni byla organizačně dobře promyšlená, častěji zaměřená na upevňování již probraného učiva, v některých hodinách formou výkladu na seznamování s novým učivem. Vyučující častěji využívali frontální způsob práce, větší část hodin byla založena na kladení otázek učitelem. Pro formulování odpovědí a řešení úloh měli žáci dostatek času, často ale reagovali až na vyzvání učitele. K plnění úkolů přistupovali aktivně, sledovali průběh hodiny. Při řešení úloh byla žákům poskytována ze strany učitele vhodná podpora. Kooperativní činnosti podporující spolupráci žáků ve dvojicích nebo skupinách, příležitosti pro vlastní objevování souvislostí, diskuzi, hledání řešení apod. byly zařazovány méně nebo vůbec. Komunikativní kompetence tak byly u žáků rozvíjeny různou měrou, většinou málo. Podpora vzdělávání názornými pomůckami nebo videozáznamy byla častá, v některých hodinách žáci sami vyhledávali informace nebo sledovali obrazový dokument (dotykové tablety), což představovalo významnou motivaci a zvýšení zájmu o procvičované učivo. Pro rozvoj znalostí a dovedností žáků v cizích jazycích bylo nadbytečné časté vysvětlování nebo sdělování pokynů žákům v českém jazyce. Pokud byla přítomna asistentka pedagoga (v některých hodinách i dvě), pak se soustředily na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pro tyto žáky je ale vhodné vytvářet více situací pro jejich samostatnější a soustředěnější práci bez jejich podpory a podle výukové situace ve třídě sledovat i ostatní žáky.

V navštívených hodinách zpravidla chyběla diferenciací úkolů, se všemi žáky bylo většinou pracováno stejným tempem na úlohách jednotné obtížnosti. Zpětná vazba ze strany pedagogů probíhala nejčastěji formou stručného výroku o správnosti žákovy odpovědi. Formativní hodnocení se vyskytovalo ojediněle, k sebehodnocení byli žáci vedeni více formálně nebo vůbec a vhodně nebyly využívány ani příležitosti pro vzájemné hodnocení. To snižovalo účinnost vyučovacího procesu. V závěru hodin většinou učitel provedl krátké shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků. Pravidelnou součástí výuky byla v různých formách kontrola správnosti úkolů. Hodiny byly většinou uzavřeny slovní pochvalou žáků.

Činnost školní družiny účelně navazuje na vzdělávací oblasti školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Žáci měli po dopoledním vyučování dostatek času pro odpočinek i pohybovou relaxaci. Výběr aktivit se řídil více zájmem žáků. Přístup vychovatelek k žákům byl empatický. Denně mají žáci možnost pobytu venku na školní zahradě. Vychovatelky pro žáky připravují řadu tematických akcí nebo soutěží.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Mateřská škola podporuje rozvoj osobnosti dětí, směřuje k naplňování klíčových kompetencí. Pedagogické pracovnice sledují vývoj jednotlivých dětí na základě jejich

projevů, informace jsou registrovány. Není však zřejmé, jak se se získanými informacemi dále pracuje, výsledky nejsou cíleně využívány při plánování individualizované vzdělávací nabídky. Učitelky vychází zejména z vlastní znalosti dětí a využívají ji k uplatnění vhodného přístupu v aktuálním pedagogickém působení.

V průběhu hospitací se děti projevovaly přirozeně, aktivně se zapojovaly do činností. Přizpůsobovaly se danému režimu i stanoveným třídním pravidlům. Měly základní povědomí o okolním světě a jeho dění, o rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách prostředí a počasí. Chápaly hlavní číselné a matematické pojmy a prakticky je používaly. Přestože jsou denně realizovány logopedické chvílky, výslovnost většiny dětí není na požadované úrovni. Vhodné by bylo zvýšit v této oblasti spolupráci s rodinou. Při pohybových činnostech zvládaly děti základní dovednosti a prostorovou orientaci, uměly pracovat s různým výtvarným materiálem. Uplatňována byla pravidla slušného chování, děti měly zafixováno používání zdvořilostních výrazů. Samostatně byly při sebeobslužných činnostech a při stravování. Vycházkami do okolí a pobytem na školní zahradě je rozvíjena fyzická zdatnost a obratnost dětí, podporován je jejich kladný vztah k životnímu prostředí. Škole se daří rozvíjet u dětí i pocit sounáležitosti s místem, ve kterém žijí, a rozšiřovat jejich povědomí o blízkém okolí.

Základní škola se pravidelně zabývá hodnocením výsledků vzdělávání žáků. Získané vědomosti a dovednosti žáků učitelé sledují průběžně, ověřují je obvyklými diagnostickými a hodnoticími nástroji, občas i externím testováním. Podrobnosti z pedagogického pozorování a sledování učebního pokroku žáků jsou evidovány, ale sledovány méně systematicky. Individualizaci vzdělávací nabídky sloužící k účinnému rozvoji žáků vyučující zatím nevěnují dostatečnou pozornost. Výsledky zaznamenávají formou klasifikace. Zřetelně byly ve vzdělávání naplňovány především kompetence k učení, méně je kladen důraz na řešení problémů. Žáci jsou vedeni k samostatnosti, méně ke vzájemné spolupráci při řešení úkolů v týmu. To se daří více v projektech nebo školou organizovaných akcích. Porovnání dovedností žáků formou účasti v soutěžích byla v posledním období v důsledku pandemie omezena. Zpětnou vazbu o úspěšnosti žáků na vyšším stupni škol získávají pedagogové od bývalých žáků a jejich rodičů při návštěvě školy.

Celkové hodnocení žáků na vysvědčení bylo na konci prvního pololetí letošního školního roku obdobné na prvním stupni jako při minulé inspekční činnosti. S vyznamenáním prospělo 73 % žáků. Motivační pro další školní práci bylo hodnocení nejmladších žáků v anglickém jazyce, méně v českém jazyce a matematice. Na druhém stupni se pak počet prospívajících s vyznamenáním zdvojnásobil (přibližně 38 %). Náročnost některých pedagogů byla vyšší (např. ve fyzice a německém jazyce – druhý cizí jazyk). Pozitivní je hodnocení chování žáků (žádný žák se sníženým stupněm). Pro další zlepšování úrovně vzdělávání je vhodné sledovat výběr forem a metod práce a více systematicky a efektivně pracovat s pedagogy při analýze prospěchu. Posuzovat respektování individuálních možností žáků, poskytovat metodickou pomoc učitelům při naplňování podpůrných opatření, vyhodnocovat jejich účinnost a věnovat dále pozornost práci se žáky s rizikem školního neúspěchu (doučování, součinnost rodiny).

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekční činnosti se podařilo nastavit jasná organizační pravidla jednotlivých pracovišť a zajistit plnění povinností zaměstnanců,

- materiální podmínky školy se zlepšují s významnou podporou zřizovatele,
- pedagogický sbor školy se výrazně obměnil, nově byla jmenována vedoucí učitelka v mateřské škole,
- v mateřské škole jsou nyní ranní činnosti realizovány různorodou nabídkou aktivit, kdy výběr je založen na vlastní volbě dětí; řízené činnosti jsou stále realizovány převážně frontálně, minimálně s plánovanou diferenciací a cílenou individualizací.

Silné stránky

- Zlepšené materiální a prostorové podmínky školy přispívají k výrazné účinnosti vzdělávání,
- atmosféra školy podporuje vstřícný a respektující přístup pedagogů k dětem a žákům v příjemném učebním prostředí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- V mateřské škole je hodnocení a sebehodnocení dětí zařazováno pouze formou hodnotícího kruhu, formativní hodnocení je využíváno spíše ojediněle,
- v základní škole snižuje účinnost vzdělávání nízká míra individualizace a diferenciací úkolů pro žáky podle jejich možností a předpokladů,
- v základní škole na druhém stupni převaha frontální výuky s minimem prvků aktivního učení a chybějící účinné formativní hodnocení,
- prostorové podmínky školní družiny a chybějící vhodné odpočinkové zóny nepřispívají k relaxaci žáků a utváření sociálních vztahů.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Podporovat efektivní učení v mateřské škole využíváním formativního hodnocení a sebehodnocení dětí a zaměřit na tuto problematiku další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- diferencovat vzdělávací nabídku v mateřské škole plánovaně s ohledem na věkové i individuální možnosti dětí, využívat cíleně pedagogickou diagnostiku,
- promýšlet více výběr činnostních forem práce v základní škole, vytvářet více příležitostí pro spolupráci žáků, uplatňovat účinné formativní hodnocení, věnovat více pozornosti ověřování pochopení učiva žáky a zhodnocení hodiny,
- diskutovat, analyzovat a účinně nastavit práci s prospěchovými výsledky vzdělávání žáků v základní škole s ohledem i na jejich výukové možnosti,
- zaměřit více další vzdělávání pedagogických pracovníků v základní škole na aktivní metody a formy práce, formativní hodnocení, spolupráci žáků apod.,
- zařazovat do výuky žáků v základní škole krátké relaxační nebo pohybové chvilky pro udržení jejich pozornosti i dohled nad úrovní správného sezení a psaní zejména mladších žáků,
- zajistit obnovu povrchu venkovního hřiště,
- promyslet a stanovit jasná pravidla při používání herních prvků na školní zahradě.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 2. 5. 2022
2. Povolení výjimky z počtu dětí ve třídách mateřské školy ze dne 23. 6. 2021
3. Školní matrika (výběr), školní rok 2021/2022
4. *Koncepce rozvoje ZŠ a MŠ Hradec nad Svitavou, okres Svitavy 2021 – 2025*, platnost od 1. 9. 2021
5. Potvrzení jmenování do funkce ředitelky s účinností od 1. 7. 2021 ze dne 30. 6. 2021, čj. 845/2021/P
6. Výroční zpráva o činnosti základní školy za školní rok 2020/2021
7. Hodnocení individuálních výsledků vzdělávání dětí v mateřské škole, školní rok 2021/2022
8. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání *Jen se děti rozhlédněte, co je krásy na tom světě* s platností od 1. 9. 2021
9. Školní vzdělávací program *Škola pro spokojené a zdravé žáky* s platností od 1. 9. 2020, aktualizace 11. 4. 2022
10. Školní vzdělávací program pro školní družinu s platností od 1. 9. 2018
11. Školní řád základní školy s účinností od 1. 9. 2018
12. Školní řád mateřské školy s platností od 1. 1. 2019
13. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2016
14. Vnitřní řád školní jídelny s platností od 1. 1. 2022
15. Rozvrhy hodin tříd a pedagogů, školní rok 2021/2022
16. Přehled docházky dětí ve školním roce 2021/2022
17. Rozpis přímé pedagogické činnosti učitelek mateřské školy, školní rok 2021/2022
18. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině, školní rok 2021/2022
19. Zápisy z jednání pedagogických rad, školní rok 2020/2021
20. Záznamy kontrolní a hospitační činnosti v mateřské škole, školní roky 2020/2021 a 2021/2022
21. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování žáků, školní rok 2021/2022
22. Výběr z personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková,
školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková v. r.

Mgr. Milena Pokorná, školní inspektorka

Mgr. Milena Pokorná v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

V Pardubicích 30. 5. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Eliška Hartmanová, ředitelka školy

Mgr. Eliška Hartmanová v. r.

V Hradci nad Svitavou 31. 5. 2022